

Gods beloften
in het persoonlijk leven deel 3

Het rechte gebruik

Derde leesavond

GODS BELOFTEN IN HET PERSOONLIJK LEVEN deel 3

GELOOF EN BELOFTE

Boeken waaruit wij lezen:

- Gods beloften in het persoonlijk leven, ds. C. Harinck, inclusief citaten van oude theologen.
- Eigenschappen van het zaligmakend geloof, ds. A.Comrie, Hoofdstuk 14
- De levendmakende kracht van Gods beloften, Johannes Teellinck
- De Heiligmaking, dr. John Owen

We zijn nu toegekomen aan **het rechte gebruik van Gods beloften.**

Hoe worden de beloften werkelijk de grond van onze hoop, het voorwerp van ons geloof en de regel van ons gebed? Voor die vragen zien wij ons nu geplaatst.

Lees: **de noodzaak van het geloof**

Vraag 1: Het is een verkeerde redenering, die zegt: 'God vervult toch altijd Zijn belofte. Wij behoeven niets te doen dan daarop te wachten'. Zo spreekt de Bijbel niet over de beloften en zo zijn de bijbelheiligen niet met Gods beloften omgegaan. Gods beloften moeten ons werkzaam maken.

Wat moeten wij dan doen?

Lees: **De voorwaarde van bekering en geloof,
De Dordtse Leerregels, H.2, art. 5.**

Vraag 2: Is God dan afhankelijk van onze bereidheid om ons te bekeren en te geloven?

Vraag 3: Zijn de voorwaarden misschien bedoeld opdat u weg zou blijven bij de beloften?

Vraag 4: ds. Harinck schrijft: juist uw ellende is uw beste aanbeveling. Wat bedoelt hij hiermee?

Lees: **Een waar geloof**

Vraag 5: Er is veel geloof dat het ware geloof niet is.

- a. Wat is een beredeneerd geloof?
- b. Er is ook een geloof dat rust op gevoelens en emotie. Hoe kun je onderscheiden of je gevoelens door de Heilige Geest in je ziel zijn opgewekt of van jezelf zijn?
- c. Wanneer zijn deze gevoelens diep en zwaar genoeg? Lees het citaat van Guthrie uit 'Des Christens Groot Interest'.

Lees: **De toe-eigening van de beloften**

Vraag 6:

- a. Wat is de gouden regel bij het lezen van Gods beloften?
- b. Waarom is dit zo belangrijk?
- c. Wie mag zich Gods beloften toe-eigenen?(het gaat dan vooral over de voorwaardelijke beloften)

Vraag 7: Hoe moeten we de voorwaarde zien waarvan de evangeliebeloften spreken? Welke twee ontsporingen zijn er wat het begrip 'voorwaarde' betreft?

Vraag 8: De Gereformeerde theologen zijn beducht om het begrip 'voorwaarde' te gebruiken. Zij spreken liever over 'de weg waarin het God behaagt Zijn beloften te vervullen'. Hoe verwoorden zij dit?

Lees: **Toe-eigening door de sluitrede** (syllogisme)

Vraag 9: Door middel van de sluitrede kunnen wij tot de toe-eigening van Gods beloften komen. W.a. Brakel legt dit op een pastorale manier uit in de 'Redelijke Godsdienst'. Kun je uitleggen hoe dit gaat?

Vraag 10: Is dit Bijbels om door de merktekenen te komen tot de toe-eigening van Gods beloften en tot de zekerheid van onze verkiezing ter zaligheid?

Vraag 11: Wat is het bezwaar van de toe-eigening door de merktekenen? De theologen van de (Nadere) Reformatie en verschillende oude puriteinen wijzen op een andere weg om tot de toe-eigening van Gods beloften te komen:

Lees: **toe-eigening door de belofte van het Evangelie**. Lees ook de citaten van Calvijn: Institutie III.2.29 en III.2.16.

Vraag 12: De Heilige Geest brengt het woord van de belofte zó tot ons hart, dat dit zijn eigen zekerheid met zich meebrengt. Het zijn dan niet de merktekenen, maar de kracht en de inhoud van de belofte, die ons zekerheid en troost brengen. Hoe gaat dat? Lees ook het citaat van Erskine.

Vraag 13: Ds. Harinck schrijft: 'Let er op dat er in Zondag 7 van de HC. niet staat: een vast vertrouwen dat de Heilige Geest door de *merktekenen* in mijn hart werkt, maar door het *Evangelie* in mijn hart werkt. Lees ook de **slotconclusie**. Wil de Heilige Geest ook door middel van de merktekenen het geloof sterken en ons de belofte toe-eigenen?

Lees: **Het krijgen van beloften en teksten**

Vraag 14: Wat is geestdrijverij?

Vraag 15: Behoort het krijgen van teksten en beloften tot het dagelijks voedsel van een christen?

Vraag 16: Onze nood en de woorden die God tot onze ziel spreekt, ontmoeten elkaar. Wat bedoeld ds. Harinck hier?

Lees ook Bijlage 2, Comrie **B**

Vraag 17: Aan welke vruchten kunnen we zien of een belofte die we menen van God ontvangen te hebben, ook echt van de Heere is?

Lees: **de beste toets**

Vraag 18: Hoe krijg je deel aan alles wat God Zijn kinderen beloofd heeft?
Lees ook Bijlage 2, Comrie C.

Lees tot slot Bijlage 3: Teellinck

Bijlage 4: Owen.

Bijlage 1: ds.C.Harinck, Geloof en belofte

GELOOF EN BELOFTE

Welke door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoeffend, de beloftenissen verkregen, de muilen der leeuwen toegestopt. Hebr. 1:33

De noodzaak van het geloof

We hebben gezien dat de beloften hun oorsprong hebben in Gods oneindige goedheid, verworven zijn door Christus en dat er soorten beloften zijn, zodat de beloften van God betrekking hebben op alle omstandigheden van het tijdelijke en eeuwige leven. Het grote belang van Gods beloften is daarmee wel aangetoond.

We zijn nu toegekomen aan het rechte gebruik van Gods beloften. De Schrift leert ons dat Gods beloften de grond zijn van onze hoop, het voorwerp zijn van ons geloof en de regel zijn van ons gebed. Zo hebben de beloften van God een centrale plaats in ons bidden, hopen en geloven. Maar hoe werkt dat in de praktijk van het christenleven? Hoe worden de beloften wekelijks de grond van onze hoop, het voorwerp van ons geloof en de regel van ons gebed? Voor die vragen zien wij ons nu geplaatst.

In de brief aan de Hebreëen wordt gezegd van het volk Israël dat door de woestijn naar Kanaän reisde: 'Want ook ons is het Evangelie verkondigd, gelijk als hun; maar het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen die het gehoord hebben' (Hebr. 4:2). Zij geloofden Gods genadeboodschap niet. 'En wij zien, dat zij niet hebben kunnen ingaan vanwege hun ongeloof'. Dit onderstreept de noodzaak van een waar geloof in Gods beloften. Calvijn zegt daarom, dat de beloften zonder geloof geen kracht doen:

Calvijn, Institutie, III.13.4

De belofte gaat namelijk alleen maar in vervulling voor hen die erin geloofd hebben. Als het geloof weggevallen is, blijft er van de kracht van de belofte ook niets meer over. De erfenis is dan ook uit het geloof.

Nu zou men hier kunnen tegenwerpen dat God Zelf garant staat voor de vervulling van Zijn beloften. Gelukkig is dit ook zo. We kunnen van de beloften van God op aan, omdat God er Zelf achter staat. De belofte blijft altijd Gods betrouwbare belofte, ook al wordt de belofte in ongeloof verworpen. Evenals Christus toch Christus blijft, al wordt Hij verworpen. God zal Zijn beloften inderdaad nakomen. Het zal, ondanks dat velen Gods beloften verachten, toch gaan zoals de apostel zegt: 'Maar de uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden'(Rom. 11:7). Gods verlossingsplan zal niet falen. Maar dan bekijk je de vervulling van de belofte van Gods zijde. Vanuit de mens gezien kan niemand troost en zegen uit de belofte ontvangen dan door een waar geloof. Het is een verkeerde redenering, die zegt: 'God vervult toch altijd Zijn belofte. Wij behoeven niets te doen dan daarop te wachten'. Zo spreekt de Bijbel niet over de beloften en zo zijn de bijbelheiligen niet met Gods beloften omgegaan.

Van Abraham lezen we: 'Welke tegen hoop op hoop geloofd heeft, dat hij zou worden een vader van vele volken'(Rom. 4:18). Deze woorden tekenen de strijd van Abraham met de vervulling van Gods belofte. Hij bleef tegen alles in hopen op Gods belofte. Gods beloften moeten ons werkzaam maken. Zij worden vervuld in de weg van bekering en geloof, bidden en smeken, volharden en vertrouwen. Het ontbreken daarvan is de oorzaak dat Gods beloften niet vervuld worden. We lezen in Mat. 13 over het bezoek van Jezus aan Nazareth: 'En Hij heeft aldaar niet vele krachten gedaan, vanwege hun ongeloof'. We kunnen nooit genoeg benadrukken hoe belangrijk een persoonlijk en zaligmakend geloof is. Het enige wat in het christelijke leven telt, is het geloof in Jezus Christus. De scheidslijn tussen de rechtvaardigen en goddelozen wordt bepaald door het feit dat de goddelozen op hun eigen macht vertrouwen, maar dat de vromen vertrouwen op God en Zijn beloften.

De voorwaarde van bekering en geloof

De vervulling van Gods beloften wordt verkregen in de weg van het geloof. Dit geldt niet alleen voor de voorwaardelijke beloften, die zo duidelijk over de voorwaarde van het geloof spreken, maar geldt ook voor de absolute, onvoorwaardelijke beloften. De absolute beloften spreken van geen voorwaarde die de mens moet vervullen. Ze zijn voor hun vervulling niet van de mens afhankelijk. Zij spreken over wat God zal doen. De Heere zegt

daarin: 'En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwe geest geven in het binnenste van u' (Ezech. 36:26). Maar ook deze absolute beloften worden vervuld langs de weg van bekering en geloof. Wanneer God een nieuw hart en een nieuwe geest aan een zondaar geeft, gaat de vervulling van deze belofte gepaard met bekering en geloof. Wie van God een nieuw hart en een nieuwe geest ontvangen heeft, blijft niet onbekeerd en ongelovig. Het zijn vooral de zogenoemde voorwaardelijke beloften die spreken over de noodzaak van bekering en geloof. De vervulling van dit soort beloften is steeds ten nauwste verbonden met wat God in de belofte eist. Dit geldt ook van de grote evangeliebelofte uit Joh. 3:16: 'Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe'. Deze belofte zegt dat er zaligheid is voor ieder die in Christus gelooft. In het artikel van de Dordtse Leerregels over de beloften van het Evangelie lezen we dan ook:

'Voorts is de belofte des Evangelies, dat een iegelijk die in de gekruisigde Christus gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe; welke belofte alle volken en mensen, tot welke God naar Zijn welbehagen Zijn Evangelie zendt zonder onderscheid moet verkondigd en voorgesteld worden, met bevel van bekering en geloof' (Dordtse Leerregels H.2-art.5).

De tendens van dit artikel is dat de belofte wel tot allen komt, maar dat zij alleen gerealiseerd wordt, wanneer bekering en geloof plaatsvindt. Dit betekent niet dat God afhankelijk is van onze bereidheid om ons te bekeren en te geloven. De eis van bekering en geloof maakt de vervulling niet afhankelijk van de bereidheid van de mens om te geloven en de beloofde goederen aan te nemen. Het wil ook niet zeggen dat wij ons de vervulling van de belofte waardig moeten maken. Het leert ons de weg waarin God Zijn belofte vervult. En dat is een weg waarin God in de mens werkt het willen en het werken naar Zijn welbehagen. (Filipp. 2:13). Het geloof dat Gods beloften omhelst is immers geen verdienste, maar een genade. De mens die zich bekeert en gelooft, dankt dit aan Gods genade. 'Want uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave' (Ef. 2:8). Het is ook geen geschiktheid waardoor wij voor Gods genade in aanmerking komen. De bekering en het geloof zijn de verplichting en de eis die wij aan God en aan het Evangelie verschuldigd zijn. Als wij door Gods genade aan

deze geëiste voorwaarden voldoen, moeten we toch zeggen: 'Alzo ook gij, wanneer gij zult gedaan hebben al hetgeen u bevolen is, zo zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten; want wij hebben maar gedaan, hetgeen wij schuldig waren te doen'(Luk. 17:10).

De voorwaarden zijn anderzijds ook niet bedoeld opdat u weg zou blijven bij de belofte. Ze zijn juist bedoeld om vermoeiden en belasten, treurigen en hongerigen te bemoedigen deze beloften te omhelzen. Daarom zijn deze beloften verbonden met de namen van hongerigen en dorstigen, vermoeiden en beladenen en hen die naar de gerechtigheid zoeken.

Bedenk verder dat u Christus niet meer nodig zou hebben als u alle geschiktheden bezat die God in Zijn Woord eist. Het zou Jezus voor u ongeschikt maken en u voor Jezus. Juist uw ellende is uw beste aanbeveling. Het is zeker dat een mens een gevoel moet hebben van zonde en ellende voordat hij Christus zoekt en begeert. Maar dat is niet de grond waarop een schuldig mens tot Christus komt. De grond is Gods belofte, uitgesproken in het Evangelie. En de zondaar die, hopen op Gods belofte, tot Christus komt, komt niet als goed ontdekte, diep vernederde, geschikte zondaar tot Jezus, maar als een arm, ellendig, schuldig, verloren, vervloekt zondaar, roepende: 'Jezus, Gij Zoon Davids, ontferm U mijner!'.

In de beloften zien we hoe de Heere gevallen schuldige mensen opzoekt met de beloften van Zijn genade. Hij wil echter dat de relatie wederzijds wordt. Daarom roept Hij op tot bekering en geloof. Die wederkerigheid is echter geen prestatie van de mens. Het geloof, dat we voorwaarde kunnen noemen aan de zijde van de mens, is de gift van God. En ook de macht om te geloven komt van God. Geloof is een genade. Maar het is nochtans een menselijke daad, anders zouden we moeten zeggen dat God voor ons gelooft. Hoewel dus de Schrift zegt dat de beloften alleen vervuld worden als wij ze in geloof aannemen, zo is deze vervulling toch een onverdiende genade. Ten diepste vervullen wij die gestelde voorwaarden van geloof en bekering niet, maar is het 'God, Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen'(Filipp. 2:13). Het geloof en de bekering is in Gods verbond gewaarborgd. God heeft in Christus beloofd deze genaden in de uitverkorenen te werken. 'En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwe geest geven in het binnenste van u'(Ezech. 36:26).

Een waar geloof

We hebben gezien dat het geloof noodzakelijk is om in de zegen van Gods belofte te delen. Maar dit moet dan wel het ware geloof zijn. Er is immers veel wat voor geloof doorgaat, maar wat niet het ware en zaligmakende geloof is. Het gevaar van een geloof dat niet het ware is, is niet denkbeeldig. Jezus sprak over dwaze maagden en dwaze bouwers. Er is veel geloof dat het ware geloof niet is. Velen laten het geloof opgaan in een verstandelijke toestemming. Zij zeggen tegen de zoekende mens: 'Je moet eenvoudig Gods belofte geloven. Het staat toch in de Bijbel dat Jezus in de wereld is gekomen om de zondaren zalig te maken? God belooft toch dat ieder die in Jezus gelooft, zalig zal worden? Je gelooft toch ook dat je een zondaar bent? Nu, dan ben je een gelovige en dan ben je gered'. Het is een beredeneerd geloof. Maar het ware geloof handelt niet koud en verstandelijk met Gods beloften. Het gaat immers om God en mijn verloren leven. Het is een zaak van leven of dood. Daarom is geloof meer dan een puur verstandelijk toestemmen dat de belofte waar is. Het is een zaak van het hart, ja, van een mens in nood. De apostel schrijft: 'Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid' (Rom. 10:10). Het is een geloof dat de beloofde genade onmisbaar acht en als een kostbaar bezit omhelst en kust.

Anderen laten het geloof opgaan in gevoel. Zij spelen in op de menselijke gevoelens. Het leven brengt allerlei zorg en verdriet met zich mee. Ieder mens is op zijn manier op zoek naar troost en geluk. Ons hart is onrustig, zei Augustinus, totdat het rust vindt in God. Wanneer dan Jezus voorgesteld wordt als de oplossing voor al die onrust en het antwoord op al die vragen, worden de gevoelens van mensen aangeraakt en kiest men blij voor Jezus en noemt men Hem voortaan zijn Zaligmaker. Het is een geloof dat niet steunt op Gods belofte, maar op bepaalde gevoelens die zijn opgewekt. Men heeft Christus aangenomen zonder schuldig te zijn, zonder bedroefd over zijn zonden te zijn en steunende op de belofte van het Evangelie tot Hem te komen. Men rust op gevoelens en emotie. Wanneer je godsdienstige gevoelens alleen maar opgewekt worden in een massale samenkomst met opwindende muziek en opwekkende toespraken om Jezus voor Zijn liefde te prijzen, mag je jezelf wel eens afvragen of je ook aangedaan bent wanneer je alleen bent met God. Emotie en opgetogenheid, waardoor je in een opwelling Jezus aanneemt als de oplossing voor je problemen, brengen geen ware

vrede met God in ons hart. Zij gaan voorbij en laten ons leeg achter. Het geloof dat de belofte omhelst is dan ook meer dan een emotioneel gebeuren, waardoor men in een opwelling voor Jezus kiest. Zeker, het ware geloof kent emoties en gevoelens. Het brengt emoties met zich mee van droefheid over de zonde, vrees voor Gods toorn, verwondering over Gods liefde, vreugde over het beloofde heil en vrede met God. Maar het zijn steeds gevoelens, die opgewekt worden door de Heilige Geest en de boodschap van Gods Woord. Er zijn ook gevoelens die van onszelf komen en niet van de Heilige Geest zijn. De vraag is: Hoe kun je onderscheiden of je gevoelens door de Heilige Geest in je ziel zijn opgewekt of van jezelf zijn? Jonathan Edwards heeft daarover een leerzaam en pastoraal boek geschreven. Hij wijst erop dat valse gevoelens in zichzelf rusten en niet op wat de boodschap van de Schrift en de Heilige Geest in ons opwekt. Hij wijst er vooral ook op, dat men met deze gevoelens gered is en daarin rust, zonder ooit arm en schuldig tot Christus te vluchten.

Edwards, *Religious Affections*, (religieuze gevoelens) blz. 303:

Een ander groot en zeer onderscheiden verschil tussen genadige gevoelens en andere gevoelens is, dat hoe hoger genadige gevoelens worden opgewekt, hoe meer daardoor een geestelijke honger en verlangen in de ziel ontstaat naar meerdere kennis van geestelijke zaken. Terwijl integendeel valse gevoelens tevreden zijn met zichzelf.

Een waar geloof rust niet in gevoelens, maar rust op de belofte van God. De zaligmakende gevoelens van overtuiging van zonde, gevoelens van Gods toorn, droefheid over de zonde, verlangen naar vrede en zoeken van vergeving, drijven naar Christus toe. Men vindt geen rust in zijn gevoelens, maar zoekt de rust in Christus. Het is kenmerkend voor het ware geloof en de ware gevoelens die daarmee gepaard gaan, om juist alles buiten Christus de rug toe te keren. 'Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen' (Filipp. 3:8). Christus te gewinnen, daar gaat het in het ware geloof om. Het vindt zijn rust niet in goede gevoelens of opgeklopte vreugde. De gevoelens die het geloof vergezellen, bewegen de mens om zijn

heil in Christus te zoeken. Noch de diepte of de zwaarte bepalen of het zaligmakende gevoelens zijn. Waar deze gevoelens ons brengen is bepalend.

Guthrie, *Des Christens Groot Interest*, blz. 42,43:

Zo zeg ik dan: Indien de Heere u uit uzelf uitgedreven heeft en Christus boven alles dierbaar aan uw hart heeft gemaakt, zo is uw overtuiging van zonde en ellende en al wat God als voorbereidend werk eist, genoegzaam en behoeft u hierover geen strijd noch onderzoek meer te hebben of te doen.

Een waar geloof in Gods beloften zal vooral ook in de vruchten worden gezien. Jakobus leert het ons, dat een geloof zonder de werken dood is. Jak.2:17. Gevoelens die niets in onze levenswandel veranderen zijn niet van de Heilige Geest. Roemen in Gods beloften zonder liefde tot Gods geboden is bedrieglijk. We kunnen niet Gods beloften omhelzen en Zijn geboden verachten.

De toe-eigening van de beloften

We hebben gezien dat we Gods beloften met het geloof moeten omhelzen om de troost, de zegen en de kracht van Gods beloften te ontvangen. De mens past de belofte dan toe op zichzelf en zijn omstandigheden. We wachten maar niet lijdelijk af tot God Zijn beloften in ons leven waarmaakt, maar door de genade van de Heilige geest eigenen we ons de belofte en de beloofde zegen toe. Op die wijze maakt men zich de zegen eigen, die God in de belofte belooft. We noemen dit de werkzaamheid van het geloof. Het geloof heeft de eigenschap om zich de beloofde zaken toe te eigenen. De Catechismus zegt in Zondag 7 dat het geloof niet alleen een stellig weten of kennis is, waardoor ik alles voor waarachtig houd, wat ons God in Zijn Woord geopenbaard heeft, maar een vast vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving van zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit louter genade, alleen om der verdiensten van Christus wil'.

De vraag is nu: Wie mag zich Gods beloften toe-eigenen? We moeten daartoe eerst kijken naar wat God belooft en aan wie Hij dit belooft. Of met andere woorden: wat zegt de belofte? Er is een gouden regel die zegt: 'We moeten

de belofte lezen zo deze door God is gedaan en we moeten de belofte laten zeggen wat de belofte zeggen wil'. Dikwijls kunnen we dan al weten wat er beloofd is en aan wie dit is beloofd. Het probleem bij ons is dikwijls dat we de belofte niet meer onbevangen lezen. We lezen ze meestal door een bepaalde bril. Maar laat de belofte alstublieft zeggen wat ze zeggen wil. We hebben soms ook de gedachte dat we moeten wachten tot de Heere de belofte zodanig op ons hart brengt, dat we daardoor mogen weten dat de beloften van de Heere komt. De belofte komt altijd van de Heere en God is altijd in ernst. Het Woord van God moet geloofd worden. Toch blijft ondanks dit de vraag bestaan: Wie mag zich de beloften toe-eigenen? Het gaat dan vooral over de voorwaardelijke beloften. We hebben gezien dat de absolute of onvoorwaardelijke beloften zeggen wat God ongeacht de mens zal doen. In die beloften wordt niet gesproken over bepaalde voorwaarden of eigenschappen van de mensen voor wie de belofte bestemd is. Met de voorwaardelijke beloften is dit anders. Die beloften zeggen niet alleen wat God doen zal, maar wijzen op bepaalde voorwaarden die aan de vervulling van de belofte verbonden zijn. Je zou kunnen zeggen dat ze een adres dragen. De personen voor wie ze bedoeld zijn, worden er in omschreven. 'maar op dezen zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest, en die voor Mijn woord beeft'(Jes. 66:2).

De beloften van het Evangelie behoren tot de voorwaardelijke beloften. Ze zijn verbonden met de noodzaak van bekering en geloof. Deze beloften leren ons dat er een onlosmakelijk verband is tussen geloven en zalig worden, schuld belijden en vergeving, zoeken en vinden, kloppen en opengedaan worden, bidden en ontvangen, komen en ontvangen worden, hongeren en verzadigd worden enzovoort. In de gereformeerde theologie spreekt men over een voorwaarde zonder welke het beloofde niet wordt verkregen.

Comrie, *Eigenschappen*, blz. 380:

Hierdoor wil de Heere ons doen zien, wat het verband der zaken is in het zaligen van zondaren, namelijk dat hongeren, dorsten, treuren, noodzakelijk in de orde, die God in Zijn wijsheid gesteld heeft, aan eten en drinken en vertroost worden voorafgaan. Lees ook: Bijlage 2: Comrie, A

Sommigen ontkennen elke voorwaarde. Zij zeggen: 'Ik heb de belofte van God, die geloof ik. Meer is niet nodig. Christus heeft aan al de voorwaarden voldaan. Hij heeft een eeuwige gerechtigheid aangebracht. Er is voor ons nu niets meer te doen dan dit te geloven'.

Inderdaad heeft Christus aan al de voorwaarden van het genadeverbond voldaan. Hij heeft voor Zijn gemeente ook de zaligmakende werkingen van de Heilige Geest verworven, zoals de boetvaardigheid en het noodzakelijke geloof. Maar Jezus is niet plaatsbekledend voor ons boetvaardig geweest of heeft niet voor ons geloofd. De zondaar moet zelf boetvaardig zijn en geloven. Christus heeft ons niet verlost van de eis en de plicht om ons te bekeren en te geloven. Het is niet zo dat wij ons nu niet meer behoeven te bekeren en te geloven.

Aan de andere zijde moeten we niet denken dat wij door de voorwaarden te vervullen de beloofde zaligheid verdienen. Christus alleen heeft de zaligheid verdiend. Bekering en geloof maken ons ook niet minder zondaar. Ze zijn geen prijs of geld waarmee wij de zaligheid verdienen en kopen. Ze nemen ook niet één zonde weg. Bekering en geloof zijn slechts *de weg* waarin we deel krijgen aan de door Christus verworven zegeningen. Het begrip 'voorwaarde' is door de remonstranten gehanteerd om de zaligheid van de mens afhankelijk te maken van de daden van zijn vrije wil. De gereformeerde theologen zijn daarom beducht om het begrip 'voorwaarde' te gebruiken. Gods genade is niet conditioneel. Ook de voorwaardelijke beloften hebben Gods onverdiende genade als bron. Het geëiste geloof is ook van God beloofd. Hij werkt dit in ons door Zijn Woord en Geest. Wanneer over de noodzaak en voorwaarde van het geloof wordt gesproken, moeten we alle gedachten aan verdienste laten varen. Het geloof is qua zijn aard niet verdienend, maar ontvangend. Het is maar de hand van de bedelaar. Het heeft de eigenschap om de redding buiten zichzelf te zoeken. Het Sola Fide, alleen geloof, sluit alle verdienstelijkheid uit. Om alle misverstand te voorkomen, spreken de rechtzinnige theologen liever niet over de te vervullen voorwaarden om in het beloofde heil te delen, maar over 'de weg waarin' het God behaagt Zijn beloften te vervullen. De voorwaardelijke beloften leren ons niet dat wij ons de beloften moeten waardig maken, maar wijzen ons op de weg die leidt naar de verkrijging van het beloofde heil.

Toe-eigening door de sluitrede

De Heere heeft veel van Zijn beloften vergezeld laten gaan met een omschrijving van de personen voor wie ze zijn bedoeld. We kunnen denken aan: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven'. Ook kunnen we denken aan de grote evangeliebelofte: 'Want alzo lief...Joh. 3:16. God bewaakt daarmee enerzijds Zijn beloften, opdat niet iedereen zich met de beloften gerust zou stellen. Maar anderzijds heeft de Heere dit toch vooral gedaan om de vreesachtigen en aangevochtenen te bemoedigen. De bedoeling is dat zij zich herkennen in de beschreven gesteldheid van het hart en personen aan wie het heil wordt beloofd en op die manier door de belofte getroost zullen worden.

Voor de theologen van de Nadere Reformatie en de puriteinen hebben dit gegeven uitgewerkt in de leer van het zogenaamde *sylogisme*, dat is de sluitrede. Zij stellen: God belooft de zaligheid aan allen die over hun zonden bedroefd zijn, hun leven beteren en naar de Heere Jezus hongeren en dorsten. Ik bemerk die zaken in mijzelf, dus mag ik mij op Gods belofte verlaten en geloven dat de belofte voor mij is bedoeld. Een duidelijk voorbeeld van een theoloog die de sluitrede leert, is Wilhelmus à Brakel:

Redelijke Godsdienst, dl.1, blz. 1073:

Als men een belofte zich voorstelt moet men aandachtig letten aan wie ze gedaan zijn. Zonder grond zich beloften toe-eigenen is een grote dwaasheid, is inbeelding, bedriegt de ziel tot haar verderf. Daarom moet men de beloften in haar omstandigheden aanmerken. Men zal bij iedere belofte een beschrijving van hoedanigheden en personen vinden, aan wie ze geschieden en dan is het nodig zich te beproeven of die hoedanigheden in ons zijn. Zo ja, dan moet men wel uitdrukkelijk vaststellen, die belofte is aan mij, aan mij gedaan, van de grote, almachtige, goede, onveranderlijke God en derhalve die belofte zal zeker aan mij vervuld worden.

Op een pastorale manier legt hij uit hoe we met de beloften moeten omgaan. Brakel wil dat we zullen beginnen met te geloven dat Gods beloften zekerder dan zeker zijn. Wanneer we dan een belofte vinden die bij onze nood en situatie past, moeten we ons hart daarnaast leggen en ons toetsen of we behoren tot hen die in de belofte genoemd worden.

Redelijke Godsdienst, dl. 1, blz. 1075:

Beschouwt aandachtig de hoedanigheden dergenen, aan wie de belofte geschiedt. Legt uw gestalte dan daarbij in de tegenwoordigheid des Heeren, en laat de Heere en uw geweten rechter zijn, of deze zaken niet of wel in u zijn.

We kunnen deze manier om tot toe-eigening van Gods beloften te komen niet onschriftuurlijk noemen. De Heilige Geest wil door middel van de merktekenen het geloof sterken. Waar de overtuigde zondaar niet durft geloven dat Gods beloften voor hem of haar zijn, wil de Heere door het Woord en de prediking laten zien dat zij toch de merktekenen van de christen dragen. De apostel Petrus wekt de gelovigen zelfs op om via de merktekenen, die het ware christenleven vergezellen, hun roeping en verkiezing vast te maken. 'Daarom, broeders, benaarstig u te meer, om uw roeping en verkiezing vast te maken'. Uit de vruchten van het geloof, die de apostel in dit hoofdstuk opsomt, mag men zijn verkiezing afleiden. De Dordtse Leerregels stellen eveneens dat we door de merktekenen kunnen komen tot de zekerheid van onze eeuwige verkiezing.

Dordtse Leerregels, I.12:

Van deze hun eeuwige en onveranderlijke verkiezing ter zaligheid worden de uitverkorenen te zijner tijd, hoewel bij onderscheiden trappen en met ongelijke mate verzekerd. Niet als zij de verborgenheden en diepten Gods nieuwsgierig doorzoeken, maar als zij de onfeilbare vruchten van de verkiezing, in het Woord aangewezen (als daar zijn: het waar geloof in Christus, kinderlijke vreze Gods, droefheid die naar God is over de zonde, honger en dorst naar de gerechtigheid enz.) in zichzelf met een geestelijke blijdschap en heilige verwondering waarnemen.

De weg van de sluitrede, om door merktekenen te komen tot de omhelzing van Gods beloften, is voor velen van Gods oprechte kinderen niet altijd een begaanbare weg. Ze durven het beloofde heil niet te omhelzen, omdat zij denken niet te voldoen aan de gestelde voorwaarden. Al mogen zij niet ontkennen dat zij over de zonde en naar God bedroefd zijn, en al hongert en dorst hun ziel naar de gerechtigheid van Christus, toch vragen zij zich af: is

mijn droefheid wel echt; ken ik mijn zonden wel diep genoeg; ben ik wel genoeg verbrijzeld en is mijn geloof wel het zaligmakende geloof? Ezaü was immers ook verslagen over het verlies van de eerstgeboortezegen en Simon de tovenaer geloofde ook en werd gedoopt. De dwaze maagden waren niet te onderscheiden van de wijze maagden. Pas te middernacht, toen de bruidegom kwam, bleek het verschil. Zij wantrouwen hun kenmerken en zeggen: was ik als David of als de zondares. Daarom wijzen de theologen van de Reformatie, maar ook verschillende oude puriteinen en theologen van de Nadere Reformatie, op een andere weg om tot de toe-eigening van Gods beloften te komen.

Toe-eigening door de belofte van het Evangelie

Zij loochenen de weg van de kenmerken niet, maar zij noemen de merktekenen toch slechts hulpmiddelen, die de zekerheid ondersteunen. De echte zekerheid geeft het geloof in Gods belofte. Van niets anders kunnen wij zeker zijn. En als het om merktekenen gaat, noemen zij liever het kenmerk van een godzalige levenswandel dan merktekenen die met het gevoel te maken hebben. Zij zien de levensvernieuwing als het sterkste bewijs van de echtheid van het geloof en als het beste bewijs dat we de beloften van God maar niet ijdel hebben omhelsd. Zij menen dat de zekerheid niet verkregen wordt door de blik naar binnen te slaan, maar de blik te richten op de belofte buiten ons. Wanneer ons geloof zich alleen richt op wat wij in ons van Gods werk waarnemen, zal het geloof, volgens Calvijn, altijd wankelen.

Calvijn, Institutie, III.2.29

Een voorwaardelijke belofte, waardoor wij op onze eigen werken teruggeworpen worden, houdt namelijk slechts het leven in voor zover wij dat in onszelf kunnen aantreffen. Als we dus niet willen dat het geloof vreest en wankelt, moeten we het laten steunen op de belofte van het heil dat de Heere ons uit Zichzelf en vrijwillig aanbiedt.

Niet ons gevoel, maar Gods belofte biedt zekerheid. De reformatoren en de oudere puriteinen willen de verslagen harten de zekerheid en de betrouwbaarheid van Gods beloften onder ogen brengen. De belofte, door het geloof aangegrepen, brengt de zekerheid in het hart dat het heil ook voor

mij is. Dit komt omdat het geloof niet steunt op onze zondekennis, boetvaardigheid of geestelijke honger en dorst, maar op de onwankelbare en betrouwbare grond van de beloften van God. Hier ligt de nadruk vooral op het werk van de Heilige Geest en de aard en werking van het ware geloof. De Heilige Geest verzekert de boetvaardige en naar vrede zoekende zondaar van de waarheid van de belofte van God. Hij verzekert ons dat de belofte waar is en waar is voor mij, ja, voor zo iemand als ik ben.

Calvijn, Institutie, III.2.16

Dit is de spil waar het in het geloof vooral om draait: we moeten niet menen dat de beloften van ontferming die God geeft, alleen buiten ons waar zijn en in ons niet. Nee, we moeten ze juist innerlijk aanvaarden en zo tot de onze maken. Daaruit wordt pas echt het vertrouwen geboren dat de apostel elders ook wel vrede noemt.

De Heilige Geest brengt het woord van de belofte zó tot ons hart, dat dit zijn eigen zekerheid met zich meebrengt. We kunnen het Woord in het algemeen horen prediken, maar dán horen wij het als *tot mij* gesproken. De mens weet dan dat het Gods belofte is voor *mij*. Het bant alle twijfel uit. Later kan de twijfel wel weer toeslaan en kunnen we vrezen dat het slechts emotie of inbeelding is geweest, vooral als de vervulling op zich laat wachten en de vorige duisternis en strijd weer terugkeert. Toch kan men de kracht en liefde Gods, die meekwam met het woord dat God tot ons sprak, niet vergeten. Evenmin als iemand er aan twijfelen kan of de zon op een heldere dag schijnt. Al volgt op de zonnige dag een donkere, koude en sombere dag, men kan dan toch zeggen: 'Gisteren scheen de zon, ik heb het met mijn ogen gezien; ik werd verwarmd door haar stralen en verkwikt door haar licht'. Het zijn dan niet de merktekenen, maar de kracht en inhoud van de belofte, die ons zekerheid en troost brengen. Ralph Erskine spreekt dan over een dubbele omhelzing:

Erskine, al de werken, dl. 1, blz. 40

Niemand zal de belofte omhelzen, voordat de belofte ons eerst omhelst. Nooit heeft een ziel de belofte met het ganse hart aangegrepen, voordat de belofte

zelf eerst ons hart greep. O, hoe dierbaar is het niet, zo omhelsd te worden in de armen van de belofte, want dan is de ziel in de armen van God in Christus.

Het stemt overeen met Zondag 7 van de HC, waarin gezegd wordt wat er gebeurt als een schuldig zondaar de belofte mag omhelzen. We lezen dan: 'maar ook een vast vertrouwen, dat de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt dat niet alleen aan anderen, maar ook aan mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is'. Let er op dat er niet staat: een vast vertrouwen dat de Heilige Geest door de merktekenen in mijn hart werkt, maar door *het Evangelie* in mijn hart werkt.

De slotconclusie is: Het getuigenis van de Heilige Geest waardoor we én overtuigd worden van de betrouwbaarheid van Gods belofte én de merktekenen waarvan de belofte spreekt, zorgen er samen voor dat men zich de belofte met een waar geloof toe-eigent.

Het krijgen van beloften en teksten

God spreekt door Zijn Woord en Geest tot het hart van Zijn kinderen. Dit spreken van God door Zijn Woord en Geest wordt als zeer persoonlijk ervaren. De Schrift leert ons verder dat God de verborgenheden van Zijn Koninkrijk aan Zijn kinderen bekendmaakt. 'De verborgenheid des HEEREN is voor degenen die Hem vrezen, en Zijn verbond om hun die bekend te maken' Ps.25:14. De verlichting van de Heilige Geest geeft, door middel van Gods Woord, kennis van geestelijke zaken, die de verstandelijke kennis te boven gaat.

We komen hier op het terrein van de persoonlijke ervaring. Het gaat om zaken die met de rede niet uitgelegd kunnen worden. Het is daarom ook een terrein waar veel mis kan gaan en mensen door inbeelding of een overspannen geest kunnen menen een persoonlijk woord of een openbaring van God ontvangen te hebben, terwijl dit meer van hun eigen geest dan van Gods Geest afkomstig is. Het kan ontaarden in geestdrijverij en gebruikt worden als het einde van alle tegenspraak: 'God heeft tot mij gezegd, dat dit of dat zo moet gebeuren', dus moet al het andere wijken. Voorzichtigheid is hier dus zeer geboden! Temeer omdat we weten dat de satan zich kan

veranderen in een engel des lichts en de Bijbel kan gebruiken om zielen te misleiden en de kerk te verwoesten.

De vraag is daarom: Hoe kan ik weten of een belofte of een tekst uit de Bijbel, die ik meen van de Heere te hebben ontvangen, ook werkelijk van God is?

Allereerst moeten we bedenken dat wanneer we de Bijbel opendoen, God tot ons spreekt. We moeten niet denken dat God pas tot ons spreekt als een woord uit de Bijbel met kracht tot ons hart komt. De Bijbel is niet pas Gods Woord als de Heilige Geest het Woord van God voor ons persoonlijk en krachtig maakt. Als de Bijbel opengaat, spreekt God tot ons en wordt ons toegeroepen: 'Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt'(Openb. 2:7).

Daarnaast leert de Schrift ons dat God door Zijn Geest tot het hart van Zijn kinderen spreekt. De psalmdichter stelde zich daarvoor open en sprak: 'Ik zal horen wat God, de HEERE, spreken zal; want Hij zal tot Zijn volk, en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken'(Ps.85:9). We lezen enkele malen van de discipelen dat zij indachtig werden wat God in Zijn Woord over de Messias had gezegd. Toen de haan kraaide, herinnerde Petrus zich de woorden van Jezus: 'Eer de haan gekraaid zal hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen'(Mat.26:75). Toen Jezus op een ezelsveulen Jeruzalem binnenreed, werd Hij toegejuicht door de menigte, die riep: 'Hosanna, gezegend is Hij, Die komt in de Naam des Heeren'(Joh.12:16). Zij ontvingen die kennis door de verlichting van Gods Geest. Zo kan de Heere ons woorden uit de Schrift indachtig maken om ons daardoor te vermanen, te bestraffen, te vertroosten en te bemoedigen.

Maar hoe kan ik onderscheiden of de teksten uit de Bijbel, die tot mijn hart en tot mijn verstand komen, niet van mijn eigen geest of misschien zelfs wel van de duivel zijn, of dat ze waarlijk Gods spreken tot mijn hart zijn?

Allereerst moeten we dan zeggen dat het woorden of beloften *uit de Bijbel* moeten zijn. De reformatoren hebben in hun strijd met de wederdopers Woord en Geest bij elkaar gehouden. De wederdopers en ook huidige geestdrijvers zeggen: Het gaat alleen om de Geest. De Bijbel is maar een dode letter. Het gaat om wat je ervaart en voelt. Dit sluit verbazend goed aan bij het moderne levensgevoel. Als het goed voelt, is het wel in orde. Maar dat is niet altijd zo. Het moet overeenkomstig Gods Woord zijn. 'Tot de Wet en

tot de Getuigenis; zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben' (Jes. 8:20). We moeten Woord en Geest bij elkaar houden, anders wordt het geestdrijverij. Het moeten woorden uit de Schrift zijn, die overeenstemmen met onze zielstoestand en omstandigheden. Verder moeten we bedenken dat de Heere dit niet dagelijks doet. Een oude puriteinse prediker oordeelt dat het lezen van Gods Woord, het persoonlijk bidden, het horen van de prediking en het gebruik van de sacramenten het dagelijks voedsel van de christen zijn. Het ontvangen van bijzondere troost door het krijgen van teksten en beloften behoort tot de delicatessen. De Heere geeft dit alleen wanneer Hij oordeelt dat dit nodig is. In tijden van strijd en aanvechting, kruis en zorg, wil de Heere ook op een bijzondere manier troosten en sterken. Jezus zei tot de geraakte: 'Zoon, wees welgemoed; uw zonden zijn u vergeven' (Mat. 9:2). Jezus zag dat zijn zonden hem meer drukten dan zijn ziekte. Gods spreken tot ons hart stemt overeen met de nood waarin we ons bevinden. De Heere weet wat Zijn kinderen nodig hebben. Onze nood en de woorden die God tot onze ziel spreekt, ontmoeten dan elkaar. Het is daarom zielsbedrog om te menen dat God tegen je heeft gezegd: 'Uw zonden zijn u vergeven', als u niet onder de last van de zonde gebukt gaat en uw ziel niet naar Gods vergeving verlangt. Het is verder belangrijk om erop te letten wat *het gevolg* is van het krijgen van een tekst of een belofte. Wanneer het ons in slaap wiegt en wij zorgeloos en zonder gemeenschap met de Heere te oefenen verder leven, is de belofte niet van God geweest. Als het ons trots en hoogmoedig maakt en wij menen toch wel een bijzonder christen te zijn, die zulke waarheden van God heeft ontvangen, is het ook niet van de Heere. Als het Christus onnodig maakt en wij zonder gelovig rusten op Christus de eeuwigheid kunnen afwachten, alleen omdat we zulke bijzondere beloften van God hebben ontvangen, is het ook niet van God.

Een woord van de satan draagt het merkteken van de satan. Maar een woord van God draagt het merkteken van God. Het is zeker Gods belofte geweest als de belofte ons hart doet smelten en ons vervult met verwondering en aanbidding, als het ons vernedert, klein en gering maakt, als het Jezus dierbaarder maakt voor ons hart, als het in ons een verlangen opwekt naar meer heiligmaking. We kunnen immers op grond van Gods Woord niet geloven dat de duivel ons met een belofte zal troosten om zulke vruchten

van ootmoed, verbondenheid aan Christus en verlangen naar heiligheid voort te brengen. Hier mogen we met de oude Schotse predikers zeggen: 'Zulke vruchten zijn ver buiten het bereik van de geveinsden'.

De beste toets

De vraag waarmee ik dit hoofdstuk wil eindigen is: Hebben de beloften van God en de beloofde zegeningen waarde voor u? Kunt u het beloofde heil niet missen? Weet u en beleeft u met uw hart dat er buiten het heil dat God in Christus belooft slechts een eeuwige dood is? De rechtzinnige theologen achten dit van doorslaggevende betekenis voor de vraag *wie* de beloften toebehoren.

Wilt u deel hebben aan het beloofde heil? Vlucht dan op grond van de belofte van het Evangelie met al je zonden, je gebrek aan droefheid en vernedering, als een hopeloos en hulpeloos mens tot Christus, in Wie al Gods beloften ja en amen zijn. Hij is de Deur van toegang tot de beloften. Zo alleen krijg je deel aan alles wat God Zijn kinderen heeft beloofd. Dan mag van u gelden, wat de apostel zegt: Alles is uwe, 'doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods'(1 Kor. 3:23).

BIJLAGE 2: Comrie, Eigenschappen, H.14, pg. 568-574.

Wie zich de beloften mogen toe-eigenen

A Dat is allereerst de vraag wie het zijn, die het recht hebben ontvangen zich de beloften toe te eigenen en daarop te leven.

Let nu slechts op de volgende zaken; die zullen u hierover enig inzicht geven.

In het algemeen zeggen we dat ieder die het Evangelie hoort en tot wie de belofte komt als een bekendmaking van de goddelijke wil, een gegrond recht heeft om erop in te gaan en zich de belofte toe te eigenen. Hij mag dit doen uit kracht van de bekendmaking van de wil van God en zijn recht daartoe benadrukken voor Gods rechterstoel. Zij hebben dat recht uit kracht van de verkondiging van de wil van God, die hun door Zijn profeten, apostelen en gezanten als Zijn herauten wordt voorgehouden, en uit kracht van het aanbod van vrije genade. Op grond van dat recht mogen zij komen en tot de genade vluchten. Die genade mogen ze aangrijpen met een geloof dat de zaligheid omhelst. Ze mogen ook hun recht daarop laten gelden en dat hooghouden, opdat zij daadwerkelijk in het bezit gesteld mogen worden van Gods genade, waarop ze enkel en alleen op grond van het aanbod recht hadden.

In het bijzonder hebben de nu volgende personen het recht de beloften op zichzelf toe te passen en zich te beschouwen als degenen die bedoeld zijn. Ieder die op een tere wijze overtuigd is van de noodzaak een belofte te hebben en daarvan in zijn hart diepe en steeds blijvende indrukken heeft, kan en mag hieruit concluderen dat hij recht heeft zich de belofte toe te passen. We bedoelen hiermee niet te zeggen dat enige overtuigingen in het verstand recht op de belofte geven, want die overtuigingen kunnen zonder de bijzondere zaligmakende werking van de Heilige Geest wel ontstaan en ook blijven door het overdenken van de goddelijke waarheid, terwijl ze de ziel toch werkeloos laten. Maar het gezicht op en de indrukken van de noodzaak die we hier bedoelen, zijn van dien aard dat ze diep in de ziel dringen. Ze brengen de ziel tot roepen en weeklagen voor Gods genadetroon en ze vervullen de ziel zo met begeerte naar een belofte en naar Christus Die daarvan de vervulling is, dat ze niet kunnen rusten totdat ze die belofte

hebben. De ziel zou – als de die had- duizend werelden vrijwillig weggeven voor één belofte waarop ze mag steunen en kan vertrouwen. De ziel die indrukken van deze noodzaak heeft, heeft het recht de beloften waarvan wij spreken, op zichzelf toe te passen. De ziel die duidelijk het gevaar ziet waarin ze verkeert, weet van zichzelf dat ze zich als het ware aan de rand van een rampzalig verderf bevindt, en ze ziet dat ze daarin beslist zal vallen, als ze de beloften niet kan aangrijpen. Ze ziet die als touwen en koorden die van de hemel zijn neergelaten om gegrepen te worden. Ze is ervan overtuigd dat ze niet in het verderf zal vallen als ze een van die touwen kan vastgrijpen. Dit zorgt ervoor dat ze de noodzaak ziet van dat grijpen. Dat doet haar ook roepen, worstelen, kermen en weeklagen om de belofte, en dat geeft haar ook het recht om die in het bijzonder op zichzelf toe te passen. Dit is in overeenstemming met Jesaja 55:1,2: 'O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren' en Mat. 11:28: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven'.

Ieder van wie het hart beheerst wordt door hoogachting voor de belofte en de beloofde zaak, heeft het recht de belofte in het bijzonder op zichzelf toe te passen. Deze hoogachting is niet slechts een toestemmen dat Jezus en de belofte ver boven alles te waarderen zijn, maar het is een eerbied, die ontstaat uit het nagaan van de voortreffelijkheid en de geschiktheid van Christus. Die wegen zó op het hart dat de ziel alles kan beschouwen als 'schade en drek' vanwege de uitnemendheid van Christus. Ze kan getuigen dat alles wat aan Jezus is, voor haar geheel en al begeerlijk is, zodat ze Hem aanziet als dragend de banier boven tienduizenden. De ziel acht zich alleen met Hem zó gelukkig dat ze met Hem tevreden is, hoewel het mogelijk is dat ze alles van het hier en nu moet missen.

Alleen de belofte

Ieder heeft het recht de belofte op zichzelf toe te passen bij wie het zó gesteld is dat werkelijk niets hem kan bemoedigen, ruimte kan geven en kan opbeuren in zijn droefheid, zijn angst, zijn tegenspoeden en alles wat hem kan overkomen, dan alleen Gods belofte. Hierdoor beschouwt hij alle dingen – behalve die ene belofte- alleen maar als moeilijke ver*troosters. Hij blijft ook onder zijn lasten gebukt gaan, totdat hij een nieuwe belofte van de Heere ontvangt óf dat zijn geloof door deze en gene oude belofte opnieuw

werkzaam gemaakt wordt, zodat hij op dat woord kan steunen en erop kan vertrouwen dat de Heere wil denken aan het woord tot Zijn knecht gesproken.

Wij zullen er momenteel geen andere punten aan toevoegen, omdat we van mening zijn dat de hierboven genoemde voldoende zijn om ons te doen inzien of we werkelijk de voorwerpen van Gods beloften zijn of niet.

B Iemand zal zeggen: hebben degenen die u beschreven hebt, het recht zich te beloften toe te eigenen? Ik kan niet ontkennen dat ik die zaken ondervind. Maar ik durf me er niet toe te zetten deze beloften op mezelf toe te passen, omdat ik niet weet hoe ik moet handelen. En als ik verkeerd te werk zou gaan, zou ik het werk immers maar bederven en mezelf bedriegen. Acht, zeg het me toch eens wat ik in het oog moet houden.

Het eerste wat we als een richtsnoer in het oog moeten houden bij het op onszelf toepassen van een belofte, is dat wij in het bijzonder letten op de toestand waarin we ons bevinden. Het is immers de vraag of onze omstandigheden- ingezonkenheid, vrees, mismoedigheid, benauwdheid en allerlei wederwaardigheden- een belofte nodig maken om ons overstelpte hart op te beuren en ons stil, lijdzaam, vertrouwend en onderworpen in Gods weg te doen zijn.

Als we de belofte op onszelf willen toepassen, moeten we vervolgens heel goed in het oog houden of die juist in overeenstemming is met onze toestand. Dat betekent dat die belofte iets moet bevatten wat we in die tijd missen en toch beslist nodig hebben. Anders zal de belofte onze moeilijkheid immers niet oplossen en ons ook geen enkele moed in het hart geven. Het is nooit de bedoeling van de Geest ons met een belofte uit het heden dat ons verdriet geeft en ons geestelijk ziek maakt, weg te voeren door middel van iets anders. Hij wil ons juist eerst tot in de wortel genezen van dat waaraan het schort, vóór Hij onze aandacht richt op andere zaken. In het toepassen van de beloften op onszelf moeten we ons ook aan het voorschrift houden om heel goed acht te geven op de gesteldheid van onze ziel. We moeten er heel zorgvuldig op letten of ons geloof enigszins wordt gesterkt en bij de beloften wordt gebracht om daarop ons vertrouwen te stellen. Want als dat niet gebeurt, hebben de beloften niet die kracht voor ons dat wij erop

kunnen vertrouwen. Als ze niet tot geloof brengen, dienen ze op zijn best alleen maar als pleitgronden om tot het geloof te komen.

Gods onderpand in het zien op Jezus

C De volgende richtlijn waarop we heel goed moeten letten als we de belofte op onszelf toepassen, is voortdurend te zien op dat wat God als een onderpand van de vervulling van elke belofte gegeven heeft, namelijk Zijn trouw, waarheid en almacht. Die alleen kunnen de ziel over alle bezwaren heen helpen en het geloof een heel goede grond geven, zodat ze mag verwachten in haar hoop niet beschaamd of teleurgesteld te zullen worden, Rom. 4:21; Hebr. 11:18; Hebr. 6:17,18.

Het is ook een stelregel om erop te letten dat we in het toepassen van de beloften op onszelf in hoge mate op Jezus zien, in Wie al de beloften ja en amen zijn, Gode tot heerlijkheid. Dit is nodig om ons, die alle rechten verspeeld hebben, vrijmoedigheid te geven om ons te herinneren hoe al de beloften door Hem, als het Verbondshoofd, tot ons komen. Hij heeft die verdiend door het bloed dat Hij als Gods Zoon gestort heeft. Zo mogen we uit Zijn volheid genade voor genade ontvangen om ons bij het toepassen van de beloften zo te ondersteunen dat we het niet opgeven en ook niet tekortschieten. O, het is zalig in dit opzicht te zien op de overste Leidsman en Voleinder van het geloof.

Het leven op de beloften houdt ook in dat men stil en lijdzaam -terwijl men ondertussen met ernst gebruikmaakt van de ingestelde middelen- wacht op de Heere, tot Hij de vervulling geeft. 'Doch gij, o mijn ziel, zwijg Gode; want van Hem is mijn verwachting', Ps. 62:6.

Bijlage 3: Johannes Teellinck: De levendmakende kracht van Gods beloften.

De Heere met ernst herinneren aan Zijn beloften.

Om door Gods beloften verlevendigd te worden, moeten wij bij Hem op die beloften gaan pleiten. Terwijl wij van onze kant de middelen gebruiken, moeten we God, de Heere, smeken of Hij om Christus' wil Zijn beloften aan ons wil vervullen. Hoewel onze Heere God vanuit Zichzelf genoeg genegen is om Zijn beloften aan Zijn kinderen te vervullen, wil Hij toch dat zij Hem op grond van Zijn beloften daartoe dikwijls aansporen. Hij neemt hun dat helemaal niet kwalijk, maar heeft daar juist een bijzonder welgevalen in.

Een gelovige toe-eigening is noodzakelijk.

Mijn waarde christenen, als u de levendmakende kracht van Gods beloften wilt ontvangen, neem die dan door het ware geloof aan en pas ze op uw ziel toe. Ik weet wel dat velen van u tegen me zullen zeggen: 'Dit is voor mij onmogelijk. Als ik dat kon, was ik behouden, maar het is voor mij even onmogelijk om te geloven dat God die beloften aan mij gedaan heeft, als het voor mij onmogelijk is om met mijn handen tot aan de hemel te reiken.

Waarschijnlijk zullen sommigen van u ook tegen me zeggen: 'Zou ik mij de beloften van God toe-eigenen? De beloften zijn immers niet aan alle mensen gedaan? Ik zou me dan wel heel gemakkelijk bedriegen, want ik leef helemaal niet in overeenstemming met de beloften'.

Oplossing van verschillende bezwaren.

Daarom geef ik nu aan u allen het volgende mee om te overwegen. Ik hoop dat u door de juiste overdenking daarvan ertoe mag worden aangezet om de beloften van God aan uw ziel toe te eigenen.

Denk er in de eerste plaats aan dat God u Zijn beloften in de prediking van het Evangelie bekendmaakt en laat aanbieden. U leeft immers onder de bediening van het Evangelie. God laat u Zijn beloften verkondigen, en sluit u daar dus in het geheel niet van uit. En zou u dan zo dwaas zijn dat u zichzelf door ongeloof wel uitsluit van de beloften, terwijl God dat niet doet?

Tegenwerping: maar de Heere laat Zijn beloften ook wel prediken aan de meest goddeloze en onboetvaardige zondaren, en die mogen immers ook niet door het geloof de beloften op zichzelf toepassen?

Antwoord: Het is waar dat God de beloften van het Evangelie ook aan de meest hardnekkige zondaars laat verkondigen. Maar het is ook waar dat zelfs zij de beloften van het Evangelie door het ware geloof mogen aannemen. Begrijp mij goed, zij mogen de belofte niet door schijn geloof aannemen, waardoor zij gaan geloven dat zij nu al deelhebben aan de beloften. Dat is beslist niet waar, want de beloften van God zijn alleen in Christus ja en amen. Daarom zijn ook allen die buiten Christus zijn, vreemdelingen van de verbonden der belofte, en als gevolg daarvan hebben zij -omdat zij buiten Christus zijn- nog geen deel aan de beloften. Maar wel mogen zij de beloften in geloof aannemen, waardoor zij gaan geloven dat God hun de beloften aanbiedt om daardoor bewogen te worden hun zonden op te geven en de Heere Jezus aan te grijpen. In Hem heeft God immers beloofd ons hart te veranderen. Ja, de zondaren doen er heel verkeerd aan dat zij op deze voorwaarde de beloften van God niet aannemen. Daarom, u ziet wel dat u Gods beloften moet aannemen, hoe goddeloos u vanuit uzelf ook bent, om door Christus veranderd en tot een nieuw schepsel gemaakt te worden. Want aan allen die zó de beloften aannemen, zal God die ook vervullen.

De apostel Johannes zegt: 'Dit is Zijn gebod, dat wij geloven in de Naam van Zijn Zoon Jezus Christus'(Joh. 3:23). Let erop, de Heere heeft dat niet vrijblijvend tegen u gezegd, maar Hij heeft u het bevel gegeven in Christus te geloven en daarom ook de beloften van God door het geloof aan uw ziel toe te eigenen. U mag niet meer denken: Zou ik wel in Christus durven geloven en Gods beloften aan mijn ziel toe-eigenen? Nee, want God heeft het u geboden! Het is toch dwaasheid om te zeggen: 'Ik weet niet of ik Gods gebod durf te gehoorzamen'!

Ga tot God in een vurig smeekgebed, houd bij Hem aan om de verzegeling door Zijn Geest, opdat de Geest aan uw ziel betuigt dat u deelhebt aan Zijn beloften. Houd in dit smeken bij God aan, en zeg met David tegen God: 'Zeg tot mijn ziel: Ik ben uw Heil'(Ps.35:3). En blijf intussen steeds bezig om met klem van redenen Gods beloften aan uw ziel voor te houden. Zo zult u eenmaal kracht krijgen van de Heere om Zijn beloften met vaste overtuiging aan u toe te eigenen. Dan zal uw dorre en ingezonken ziel door Gods beloften verlevendigd worden.

Moge onze goedertieren Vader ons dit altezamen verlenen, omwille van Zijn Zoon, Jezus Christus, door Zijn Heilige Geest.

HET GEBRUIK, VOORDEEL EN PROFIJT VAN DE BELOFTEN

Vraag: Hoe kan een zondige, verontreinigde ziel deel krijgen aan de reinigende kracht van het bloed van Christus?

Antwoord: de reinigende kracht van het bloed van Christus, met de werking van de Geest om dat krachtig toe te passen aan onze ziel en ons geweten wordt verkondigd en aangeboden in de beloften van het verbond (2Petr. 1:4). En de enige manier om deelgenoot te worden van de zegeningen die in de beloften worden aangeboden, is door het geloof. Zo heeft Abraham de beloften ontvangen en zo moeten wij die ook ontvangen. Welnu, dit komt niet doordat zij ons worden *verkondigd*, maar doordat wij *geloven wat ons wordt verkondigd* (Rom. 4:19; 10:6, enz.). Het hele gebruik, het voordeel en het profijt van de beloften hangt volledig hiervan af, dat wij die 'met geloof vermengen'. Dat wil zeggen, dat wij erop vertrouwen en steunen op de Goddelijke kracht en waarheid, gelovende dat de zaken die ons beloofd worden, zullen volbracht worden. Dat is het middel, volgens de Goddelijke instelling, waardoor wij er waarlijk deelgenoot van worden. Dit is dus de enige manier om deel te krijgen aan de reinigende kracht van het bloed van Christus. God heeft deze kracht en werking eraan gegeven krachtens het verbond. In de belofte van het evangelie wordt het aan ons verkondigd en aangeboden. Geloof in die belofte is het enige dat ons er deelgenoot van maakt en het metterdaad krachtig toepast.

In deze zaak wordt het geloof in oefening gebracht door een innig gebedsleven. Hoe ernstig was David in zijn smeken, of God hem weer wilde wassen en reinigen (Ps. 51), toen hij door zijn vreselijke val de nood voelde om opnieuw geheel gezuiverd te worden. En als er een ziel werkelijk in die weg Gods overgaat om gewassen te worden in het bloed van Christus, zal zij nergens ernstiger om smeken dan hierom. En hierdoor deelt Christus ons de reinigende kracht van Zijn bloed mee.